

"PROLETAREC"
JE DELAVSKI
LIST ZA
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P. GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

DRUGI
NAJSTAREJŠI
jugoslovanski
socialistični list.

ST. — NO. 1238.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL., 4. JUNIJA, (JUNE 4,) 1931.

Published weekly.
3639 W. 26th St.

LETO—VOL. XXVI.

VELIKE KAZNI ZA ZMOTE, KI JIH PLAČUJEJO DELAVCI

Ako ljudstvo res hoče preobrat, ga doseže le ce strne vse svoje sile

Moč je v organizaciji. Kadar ljudstvo podpre svoje namesto sovražno politiko, pridejo boljše razmere

Čemu je delavcem tako težko zapopasti, da je rešitev iz sedanje depresije in iz kapitalističnega sistema samo v njihovih rokah?

Vzrok je nevednost.

Posedujoči sloji so zgradili za zavajanje ljudstva močno časopisje in okupirali so vse druge metode, s katerimi vplivajo na množice, da ne bi spoznale resnice.

Ameriški kapitalizem si je v protekčijo svojih interesov zgradil republikansko in demokratsko stranko, med katerima ni trohice razlike. Toda privatni interesi rabijo dve stranki, da z njunim navideznim medsebojnim bojem slepe ljudstvo.

Drage izkušnje za delavce

Kapitalistični krogi so s svojo silno propagandistično močjo preželi večino delavstva s kapitalistično psihologijo, zato delavci glasujejo za kapitalistične kandidate, vlogo za voditelje svojih unij političarje, ki hlapčujejo bodisi republikanski ali pa demokratični stranki, in v volilnih kampanjah se ti neukni delavci pričkajo zaradi prohibicije, katero so kapitalistični politiki usili deželi, da jim donaša milijone dolarjev grafta in da z njo odvračajo ljudstvo od resnih socialnih problemov.

To varanje je bilo mogoče, dokler si je povprečen delavec še lahko našel zasluzek, in ko so delnice še rasle v cenah. Oklice ameriških mest so parcelirali v lote in jih prodali naivnim ljudem, ki so slepo verjeli real estate agentom o skorajšnji podražitvi zemljišč in stavbišč. Vsakdo bo lahko "profitiral", so zatrjevali in ljudje so kupovali in znesli svoje prihranke ter obligirali svoje bodoče zasluzke molohu.

Socialistična stranka si je v kampanji l. 1928 posebno trudila, da opozori ameriško ljudstvo na EKONOMSKO KATASTROFO, ki je na pragu. Toda množice so rajše verjale Morganovim — Raskobovim — Rockefellerjevin — Mellonovim agentom, ki so jim ponujali Hooverja in Smitha, kakor pa da bi poslušali socialiste, ki so trkali na razum v delavčevi glavi.

Ekonomika katastrofa neizogibna

Neštetokrat smo povdarjali, da glasovanje za republikansko stranko ne zasigura prosperitete, ker je kapitalizem svoje gospodarstvo tako zavozil, da mora priti polom. Svarili smo, da so delavci, ki so glasovali za Hooverja, zato, da ne bi izgubili delo, v zmoti, in danes vedo že lahko sami iz svojih izkušenj. Dokazovali smo, da ne republikanski ne demokratični predsednik ne bi mogla odpraviti prohibicije, ker to ni v moči predsednika. Smithovo vpitje za "dobro pivo" je bilo pesek v oči volilcem, kajti moč demokratske stranke je v južnih državah, kjer je fanično suhaška. Prohibicija je bila uvedena pod demokratisko administracijo. In od nje si debele žepne demokratični in republikanski graftarji. Oboji hočejo, da ostane kot je, neglede kaj zatrjujejo ljudstvo.

Zdaj, ko je vam resnica tako očividna, čemu še odlašate s pristopom v socialistično stranko? Mar ne vidite, kako so kapitalistični interesi organizirani, vi pa ste vse-povsod brez vsake moči? Politično ste vse doslej bili za kapitalistične kandidate, za katere ste se potegovali bodisi pod republikansko ali demokratisko firmo, sebi in svojim družinam v največjo škodo.

Ali ni že čas, da se v bodoče te ZMOTTE otrese in postanete BOJEVNIK za svoje interese v SVOJI stranki? Socialistična stranka vas kliče. Ona vas potrebuje in vi POTREBUJETE NJO.

Socialistična stranka ima socialni program, kateremu obe kapitalistični stranki NASPROTUJETA, ker služita profitarjem, ne vam.

Program samo za ljudske interese

Socialistična stranka je za zavarovanje delavcev proti brezposelnosti. Kapitalisti so proti, toda so popustili v toliko, da naj se privatnim insurance kompanijam dovoli (Nadaljevanje na 3. strani.)

SPREMENBA VLADE ŠE NI REVOLUCIJA

Kdor je pričakoval, da se bo španska revolucija vseskozi razvijala brez velikih potresov, je bil v zmoti. Monarhija je padla in republika je bila proglašena brez civilne vojne. Toda borba za republiko je trajala desetletja in v nji je dalo življenje mnogo ljudi. Težji kot revolucija proti kralju so naporji za osvoboditev španskega ljudstva izpod dominacije katoličke cerkve. Španski monarhizem se danes boriti proti republiki in reformam pod plaščem te cerkve, kar je izazvalo velike izgredne proti hierarhiji, ki se še vedno ponavljajo. Na sliki je pogorišče jezuitske cerkve in samostana v Madridu. Začeli so jo razjarjeni demonstranti. Izmed vseh duhovnikov in redov v Španiji so jezuitje najbolj nepriljubljeni. Načrt vlade je, da se jih izžene iz države, kar znači, da si bo moralno iskati "novo domovino" okrog 15,000 španskih jezuitov.

PRIPRAVE ZA NOVE ZMAGE SOCIALISTOV V READINGU, PA.

V mestu Reading, Pa., ki ima popolnoma socialistično administracijo, je v teku živahnega volilnega kampanja za občinske volitve. Socialistični županski kandidat je sedanji župan sodruga J. Henry Stump. Za blagajnika je dobil strankino nominacijo Andrew P. Bower, za komptrolerja Walter R. Hollinger in za mestna komisarja sta nominirana James H. Maurer in George W. Snyder. Vsi ti imajo te mandate že v sedanji socialistični administraciji. Socialisti so nominirali kandidate tudi v Berks County odbore. Kapitalistični interesi bodo pri končnih volitvah podprtli skupno republikansko-demokratsko listo, v prizadevanjih, da porazijo socialiste, kar se jim ne posreči.

Pošta proti radikalnemu listu

Že večkrat so se čule zahteve, da pošta odvzame privilegij drugega poštnega razreda listom, ki propagirajo nasilne metode za strmolagljevanje vlad in obstoječega sistema. Nedavno je poštna uprava naznala newyorskemu mesečniku "Class Struggle", da mu je pravica II. poštnega razreda, ki znači znižano poštino, odvzeta. "Class Struggle" je glasilo komunistične lige razrednega boja, katera se je v frakcijskih bojih ločila od oficijske komunistične stranke in je zdaj proti nji v boju.

ČIGAVA POLITIKA je povzročila DEPRESIJO?

Čigava politika je pripravila milijone ob zasluzek?

Na ta vprašanja vam odgovarja v vsaki ite-vilki Proletarec. —

STALIŠČE VRHOVNEGA SODIŠČA V PRILOG MILITARIZMA IN REAKCIJE

Pacifisti in drugi, ki niso brezpogojno za obrambo te dežele z orožjem, ne morejo postati državljanji

Ko je svoječasno vložila aplikacijo za ameriško državljanstvo svetovno znana pacifistka Rosika Schwimmer, Madžarka po rodu, je federalnemu uradniku povedala, da ne veruje v vojno in vsled tega ne oblubi, da bo branila te dežele z orožjem. Dasi je že stara ženska in nihče ne pričakuje, da jo bo kdaj kdo pozival v armado, so ji stavili formalno vprašanje, ako je pripravljena braniti te dežele z orožjem, če potrebno, in naravno, da je odgovorila po svojem prepričanju. Sodišče je vsled tega državljanški parip odklonilo. Vsi liberalni in pacifistični krogi so se zavzeli zanj in pritrali zadevo na vrhovno sodišče. To je po dolgem rešetanju v večino glasov potrdilo odlok nižje instance. Rosika ni dobila državljanških pravic.

Isto se je dogodilo sedaj Douglas C. Macintoshu, ki je profesor teologije v Yale divinity school. Po rodu je Kanadčan. Med vojno je bil vojaški kaplan na bojiščih v Franciji. Na vprašanje, če je pripravljeno deželo v slučaju potrebe braniti z orožjem, je dejal, da edino tedaj, ako bi smatral, da je dežela na pravčini strani. Z drugimi besedami, on bi bil pri volji podvreči se pozivu v armado edino, če bi Zed. države vodile obrambo, in ne imperialistično vojno. Sodnik mu je državljanstvo odrekel. Kakor v slučaju omenjene, je prišla tudi njegova zadeva pred vrhovno sodišče. V razpravi je sodelovalo vseh devet članov tega najvišjega tribunala v Zed. državah. Z enim glasom večine so potrdili odlok nižje sodišča.

Deportacije iz čikaškega distrikta

Od 30. julija 1930 je bilo iz čikaškega distrikta deportiranih v dežele njihovega rojstva nad dva tisoč tujerodcev. Izmed teh se jih je priglasilo 100 prostovoljno, ker so bili že dolgo brez dela in v velikem pomankanju.

Rand School dovršila petindvajseto leto

Rand School of Social Science v New Yorku, ki je socialistična ustanova, je s končanim šolskim letom dovršila 25. leto kot naučna ustanova.

CERKEV IN FASIZEM V ITALIJI SE PREPIRATA ZA OBLAST

Mussolinijev režim je dal papežu in cerkvi koncesije, katere so imela v zgodovini zedinjene Italije. Sklenil je z njim pogodbo, v kateri je določeno, da je papež duhovni poglavar italijanskega ljudstva in da je on, kakor kralj, oseba, katere se ne sme žaliti ne ustreno ne s tiskano besedo. Ali papež ni še zadovoljen. Fašisti, med katerimi je mnogo nekdanjih svobodomislecev, smatrajo, da se bi papež ne smel viti v posvetne zadeve Italije. Oni so za razdelitev vlade: papež naj bo duhovni in Mussolini posvetni glavar Italije. Vsled tega naj obstoje le take verske organizacije, ki se ne pečajo s politiko. Ko pa so fašisti zaznali, da spreminja cerkev Azione Cattolica (Katoliško akcijo) iz cerkvene tudi v politično organizacijo, katere naloga bi bila v slučaju krize planiti na pozorišče ter se polastiti vlade v imenu cerkve, so jo začeli napadati in Mussolini je dovolil, da so mladi ljudje vprizorili demonstracije tudi proti papežu. Nato sta se začela Mussolinijevi in papežev predstavniki pogajati za spravo. Cerkev zagotavlja, da ne stremi za politično oblastjo, nekaj odbornikov omenjene katoličke akcije pa se bo moralno v zadoščenje fašistični vladi umakniti. Ta boj ne znači krizo med papežem in Mussolinijevim vlado, ker sta drug drugemu potrebnata.

Profit svetovne banke

Takozvana svetovna banka z bančnim uradom v Bazlu, Švica, ki v glavnem posreduje pri zplačevanju reparacij (nemške vojne odškodnine), je napravila v svojem prvem letu \$2,125,449 čistega profita. Njeni delničarji so vlade in privatni kapital. Ima že \$41,000,000 vlog.

PA. BREZ SIMPATIJ ZA MOONEYA.

V legislaturi države Pennsylvania je socialistični poslanci Hoopes predlagali resolucijo, s katero se bi zbornica obrnila na governerja Californije z apelom za osvoboditev Moonneya in Billingsa. Bila je odklonjena z vsemi proti sedmim glasovom.

LETALA TUDI V MIRU NEVARNA

Henry Duffany v Pittsburghu, N. J., je hotel sosedom pokazati nekaj trikov s svojim aeroplonom. Res je napravil nekaj drsenih zaletov po zraku, toda sreča mu to pot ni bila mila. Letalo je odpovedalo ter trčilo z vso silo na tla pred hišo bližnjega sosedja. Duffany je bil ubit in njegov pomočnik smrtno nevarno ranjen. Letalo je padlo le par čevljev od hiše na tej sliki, kar je obvarovalo pred razejanjem.

Glasovi iz našega Gibanja

O delu v Wisconsin-ski legislaturi

V zadnjem dopisu sem obljubil od časa do časa poročati o delu legislature v Wisconsinu. Naj zdaj omenim, kako je bila v zakonodaji obravnavana rezolucija, ki smo jo socialisti predlagali v akciji za osvoboditev Mooneyja in Billingsa. Resolucija apelira na governorja države Californije, da naj napravi odločen korak za oprostitev teh dveh delavskih mučenikov. Boj za spremembe resolucije je trajal cele tri tedne. Nasprotiniki so v debati trdili, da država Wisconsin nima pravice diktirati governerju Californije, kako se naj ravna v tem oziroma. Dokazali smo, kako se je ves svet svoječasno zavzel za Dreyfusa v Franciji in za Sacco ter Vanzettiju. Dokazali smo jim, kako slepa je justica proti temu mučenikom. Rezultat tega našega prizadevanja je, da je tudi senat potrdil resolucijo in je morala biti poslana govorju California.

Uveriti farmerje in iskrenost našega dela, kateri so mogoče mislili, da je socialist človek z veliko brado in brkami, z rádkalnimi izrazi in nesposoben v zakonodaji, je nam vzel dolgo časa. Prepričali smo jih moralno, da je socialistična stranka zmeraj zastopala stališče, da se naj farmar in delavec čim tesnejše združita v svojo korist. V socialistični platformi je vedno apel na farma: je za skupno delo. Farmerja kapitalistični sistem ravno tako tlači, kakor delavec v tovarnah in majnah. V tej veliki depresiji je delavec v tako obupnem stanju da ne ve kaj bi storil, da si ohrani vsaj dom ako ga ima. Ne vem, koliko je tako srčnih, da res imajo svoj dom. Ravno tako je s farmerjem; muči se vse življenje v družino vred, danes pa je izganjan s farme ravno tako kot delavec iz hiše.

Kar se tiče mojih predlogov o njih bodoče poročal prihodnjici.

John Ermenc, socialistični poslanec 5. distrikta, Milwaukee, Wis.

Iz Milwaukeeja v Chicago

Prišel sem iz Sheboygana sem se zamudil z agitacijo še par dni v milwaukeeški naselbinu in West Allisu. Uspeh je bil spet zadovoljiv. "Proletarec" je v tem naselbinama zelo razširjen list in s pomočjo lokalnih zastopnikov bo število naročnikov postalno še večje. V West Allisu je zdaj zastopnica "Proletarca" Mary Musich, članica kluba št. 180 JSZ.

Pri klubu št. 37 v Milwaukeeju je bil izvoljen za tajnika Frank Poličnik, ker je sodržnik Perko, ki je imel dozdaj ta urad, zelo zaposlen in težko opravlja vse posle. Fr. Poličnik bo za klub lahko mnogo storil. V taki naselbinu potrebuje socialistična organizacija funkcionarja, ki ni preveč obremenjen z raznimi deli, zato da se lahko posveti aktivnostim v klubu. Vsled tega je Fr. Poličnik prevzel ta urad. Nedvomno mu bo šel prejšnji tajnik sodrug Perko kakor vsi drugi člani kluba pri njegovem delu na roko. Klub št. 37 ima zelo dobre pogoje za napredok. Želeti je, da bi kdo članov v aktivnostih v milwaukeeški naselbi stalno poročal v Proletarca, kakor delajo npr. Clevelandski, detroitski in čikaški drugi.

sta drug drugemu potrebna. S temi dokazovanji mislim da smo socialistični poslanci dosegli s farmerji vsaj nekaj sporazuma.

Meseca aprila je prišla v razpravo predloga poslancev s. Ružina, kaznjenci v ječah ne smejo delati več kot 8 ur, in ravno tako naj velja osemurnik za uslužbence v ječah. Vse blago, izdelano v zaporih, mora dobiti označbo "Prison Made Goods" ali pa "Made by prison labor". V Wisconsinu imamo več kazniličnic. Ena najbolj znana je "Waupan". V nji izdelujejo nogavice, vrvi in več drugih stvari. Ti kaznjenci ne delajo za državo ampak za kontraktorja, kateri ima pogodbo in plača državi za vsakega \$1.25 na dan in glede koliko producira. Razume se, da so jenki primorani delati za profit temu kontraktorju. Ta predloga je tudi določala, da se iz ječ nobene države ne sme pošljati sem izdelke, ako niso označeni z "Made by prison labor". Iz ječ v Michiganu, kjer izdelujejo srajce in spodnje obleke, se to blago pošilja v Wisconsin v tako veliki meri, da je neka tovarna v Janesville, Wis., ki izdeluje enako blago, mora vsed konkurenco veliko delavcev odslovit. V odpornosti predlogu so argumentirali, da ako bomo tako ostro postopali, potem farmerji ne bodo dobili plugov tako poceni, kar jih sedaj dobe iz ječa v Minnesota, v kateri jih izdelujejo. Prepričali smo jih, da lahko dobre pluge iz zunanjih tovarn z enako ceno in ob enem bodo pomagali delavcem, ki so brez dela. To predlogo je zborno poslavljeno končno sprejela 7. maja 1931. in mislim, da jo bo potrdil tudi senat.

Pri agitaciji v Milwaukeeju in West Allisu se mi pomagali razni sodrugi. Pri tej poslednji agitaciji naj omenim sodelavca Hrasta, Alpernerja in Rožiča, posebno pa še Kristino Moseley. Soprog Kristine Moseley je nuju vozil s svojo karo, da smo opravili čimveč pota in dela. Vsem tem in drugim za naklonjenost iskrena hvala. Zahvaliti se moram tudi sodrugu Camerniku za trud, ki ga je imel z menoj.

Pri agitaciji v Milwaukeeju in West Allisu se mi pomagali razni sodrugi. Pri tej poslednji agitaciji naj omenim sodelavca Hrasta, Alpernerja in Rožiča, posebno pa še Kristino Moseley. Soprog Kristine Moseley je nuju vozil s svojo karo, da smo opravili čimveč pota in dela. Vsem tem in drugim za naklonjenost iskrena hvala. Zahvaliti se moram tudi sodrugu Camerniku za trud, ki ga je imel z menoj.

Dne 24. maja zvečer sem se udeležil z J. Radljem zavabe društva št. 234 SNPJ. Imeli so lepo udeležbo, in med posetniki je zavladalo najboljše razpoloženje. Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije; dobili smo več novih naročnikov.

Dne 24. maja zvečer sem se udeležil z J. Radljem zavabe društva št. 234 SNPJ. Imeli so lepo udeležbo, in med posetniki je zavladalo najboljše razpoloženje. Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije; dobili smo več novih naročnikov.

Dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

Bil sem nekaj časa v pomenku s sodrugi Ambrožčem, Vidmarjem in drugimi, nato pa smo se lotili agitacije;

dobili smo več novih naročnikov.

PROLETAREC

List za interesne delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.
Isdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovenske Socialistične Zveze

NAROČINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpoznejše do pondeljka popoldne za priobčitev
v številki tekočega tedenja.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor Frank Zaits
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address.

PROLETAREC

2630 W. 26th St., Chicago, Ill.

Telephone: Rockwell 2864.

546

POMANJKANJE RAZUMA

V ekonomski krizi, kot jo preživljamo sedaj, delavec šele čuti, kako potrebna bi mu bila močna organizacija. Toda v "dobrih" časih se ni brigal zanjo vzlic apelom, zdaj pa jo tudi ne more zgraditi preko noči. Leta in leta so se "prosperitet" pijnani delavci branili socialističnega časopisa ter ga s svojo brezbrinostjo pomagali uničevati.

Kako prav bi prišlo danes par sto socialističnih dnevnikov in tednikov, ki bi pomagali v propagandi za zavarovanje brezposelnih in za starostno pokojnino. Ali delavci so rajše brali razne frazarske liste, in ameriško delavstvo se posebej je segalo po najbolj kapitalističnih listih—danes pa se čudi, kako je mogoče, da se nihče ne briga za usodo nezaposlenih. Kvečemu, da je ta ali oni kapitalistični list apeliral na radodarnost svojih čitateljev in je tako na stroške delavcev otvoril kuhinjo, iz katere je serviral nekoliko hrane nezaposlenim.

Socialisti smo razumeli ne šele včeraj, ali pred letom, nego ves čas, da so depresije, kot je sedanja, pod kapitalizmom neizogibne. Dopovedali smo delavcem, da republikanska in demokratska stranka vzliči svoji silni moći ne bosta storili nikakih priprav, ki bi v času krize brezposelnim omilile življenje.

Že nad leto dni je v tej deželi milijone delavcev brez zasluga. Kongres je zasedal in razpravljal. Istočato legislature posameznih držav. Koliko so vse te zbornice storile za odpravo bede? Pobrigale so se le za koristi velikih korporacij, za delavsko ljudstvo pa niso storile nicesar. Za delavstvo ni denarja. Če pa pride spet do kake vojne, bodo nakaže stotine in tisoče milijonov v štiriindvajsetih urah. V blagajnah ameriških bank je milijarde dolarjev. Industrie imajo velike rezerve. Denarja torej ne manjka. Ničesar ne manjka, razen boljšega razuma v glavah delavcev.

Svoboda v Renu

V Renu, Nevada, greš lahko v igralnico, ne da bi se ti bilo treba bati policaja, kajti tam je igranje, ali kakor pravimo, "gembelanje" dovoljeno. Tudi v Chicagu in New Yorku, istotako v drugih mestih imajo igralnice, v katerih sempatam kdo dobri, in vsi ostali igralci izgubljajo. Le da v teh mestih niso dovoljene, zato je treba plačevati varuhom zakonov podkupnine. Moralisti se zgražajo nad Nevado, ker je sprejela zakon, ki dovoljuje igralnice in zahteva od njih visoke licence. Toda razlika je le, da bo v Nevadi davek od njih dobila država, drugod pa ga dobe grafitari. In v Nevadi se ogoljufani igralci lahko obrnejo za protekcijo na oblast, drugje pa morajo molčati, da zakon njih ne—udari!

Direktna akcija

V občini Tulcea v Rumuniji bi se imele nedavno vršiti občinske volitve. Kandidiral je župan in pričakoval, da mu ne bo nihče uhajal na pot. Pa se je le dobil nekdo, ki se je proglašil s pomočjo svojih priateljev za protikandidata župana. Župan se je razjelil in tekmeča ustrelil. V volilni kampanji meseca maja v Egiptu je bilo nemalo ubitih in še več ranjenih ter pretepenih. Chicago torej ni edini necivilizirani kraj na svetu. V prošlih županskih volitvah ni bil v Chicagu nihče ubit. Le tekom kampanje je bilo par ljudi povraženih in nekaj ranjenih, kar v primeri s situacijo v Rumuniji in Egiptu ni posebno velik zadev.

Kam je odšla prosperiteta?

Republikanska stranka ima zaslužno za prosperitet, so pravili pred par leti, in posebno še v volilni kampanji l. 1928. Rekli so ljudem: Če hočete, da prosperiteta ostane med vami, glasujte za republikansko stranko. Večina večina ljudi je storila tako. Zdaj se čudijo, kam je odbrzela ta lepa ptica prosperiteta. Hoover in republikanci bi morali pač vedeti, ker so rekli, da je njihova in da se edino v njihovem varstvu dobro počuti.

Ta slika je bila vzeta v času protiklerikalnih demonstracij v Madridu pred jezuitsko cerkvijo, ko je bila v plamenih.

Iv. Vuk:

Rdeča zastava

(Nadaljevanje.)

Pri delu so se možje različnih narodov videli. Ali zelena bitja so skrbno pazila, da se niso na kakršenkoli način medsebojno sporazumevali. Enkrat na teden je bila v petih različnih cerkvah služba božja, katere se je moral udeležiti sleheren suženj. Z vsakega priznance je pridigoval eden iz hlapcev pošasti in oznanjal v določnem jeziku ljudem, ki so bili v cerkvi, da so najboljše ljudstvo na zemlji. Vsa ostala ljudstva ali narodi so pa morili in razbojni, zoper—katere se je treba bojevati. In ubogi sužnji, zasplopljeni in od trtega dela izmučeni, so verjeli tem lažnim besedam.

Razen dveh: Petra in Bepa.

Majhen, plavolasi Peter je vedno misil, kako ga je Beppo, tvegajoč lastno življenje, rešil. In črnobični in črnolasi Beppo se je spominjal, da takrat, na ladji, ko je reševal dečka, ni videl v njem sovražnika, nego brata, ki mu je treba pomagati. Oba sta delala v istem obratu in kolikrat je le bilo mogoče, sta si stisnili roke, ali se vsaj prijatelejsko pogledala. In obema je bilo lažje pri srcu.

Doma, v poznih urah, so možje godrnjali nad trdoto življenja in sanjali o izboljšanju:

— Kaj naj vendor storilno, je vzdihnil Petrov oče. — Samo sto nas je proti pošasti, če se le z njimi dogovorimo, je vzkliknil Peter.

— Molči, neumnež, so mu vzklikali odrasli. To so tudi naši nasprotniki! Tega še ni ne razumeš.

In na vseh štirih straneh mesta in v mestu samem, kjer so stanovali sužnji, so se slišale vsak večer in v vseh jezikih iste besede:

— Neznosno je to pasje življenje. Moramo sprejeti boj zoper pošasti. Ali kaj hočemo? Samo sto nas je proti petsto.

Tako so tekla težka, žalostna leta. Beppo in Peter sta že odrasla. Še vedno sta čutila v sebi privezanost drug k drugemu, nista pa se smela sestajati. Tudi se nobenemu ni posrečilo, da bi se naučil govoriti drugega.

Delala sta v istem obratu skupaj s svojimi očetmi in matrami. Bil je soparen poletni dan. Solnce je žgalo na veliko strojarno. Kolesa so brnela, traki so švigli živigajoče po zraku.

Peter je omahoval v strašni soperici. Vrtelo se mu je v glavi, opotekal se je. Cisto blizu k ogromnemu, švigojajočemu traku ga je sunilo. Trak ga je, srdit, skušal vlovit in prijeti za glavo. In zopet, kajk takrat na parobrodu, ko so ga hoteli pogolniti valovi, je pričakoval smrti.

In kakor takrat, sta ga zgrabil dve roki in ga potegnili v petro jezikih:

življenje nazaj. Beppo je viden z druge strani tovarne nevarnost in je pribeljal prijatelju na pomoč. Peter se ni čudil. Pač pa se je čudil, da so tudi od treh drugih narodnosti skupine skočili dečki na pomoč.

Oči so se mu odprle.

— Tudi ti niso nobeni sovražniki.

Sicer drug drugega niso razumeli, ali ko jim je Peter stisnil roke, so razumeli in mu jo tudi stiskali.

Tako so stali ti peteri, kakor peterokraka zvezda, brez besed, vendar z zavestjo, da spadajo skupaj.

Niso videli tega nenavadnega prizora samo sužnji, ki so delali v tovarni, nego so zapazila to čudo tudi zelena bitja.

— Če se bodo sužnji spoznali med seboj, jim je šivalo po glavi, — smo izgubljenci. Bogastvo pošasti se zruši v sužnji postanejo gospodarji.

Spremljan od svojih, je stopil vodja zelenih k petim mladim ljudem:

— Narazen, neumnež, je zakričal.

Vseh pet mladih ljudi je stalno mirno, držeč se za roke.

Se enkrat je ukazal vodja zelenih bitij, da se razidejo. Zaman. Nato je ukazal svinčnik:

— Ogen!

Pet strelov, pet človekov je smrtnozadetih padlo. Ali čudno. Se v smrti so se držali za roke. In težko je bilo delo, predno so zelena bitja te preste razklenila.

Glasno jokajoč so pribeljala materje in dekleta. Matere in sestre so močile robce v rdeči krvi sinov in bratcev.

Sužnje so pognali domov. Pred njimi je šel deček z začetno dotičnega ljudstva.

Ali pet žen — mater je neslo, pod obliko skrito, tik pri srcu, bel robec, premičen od krvi vseh petero mladih življenj, petero različnih ljudi iste besede:

In bilo je ženam — materam, da je okrvavljen robec zastava, kateri morajo pravzaprav slediti.

Petero žen — mater je pokrilo, bridko jokajoč, obraz mrtvega sina z robcem s krvjo prepojenim. Peta mati, mati Peter, je pa pozabila v svoji bolečini na vso previdnost.

— Vsi naj vedo, da so hlapci pošasti umorili mojega sina, je govorila. Pritrnila je okrvavljen robec na drog in ga obešila skozi okno, kakor zastavo.

In vsi možje, ki so šli mimo, so se odkrili in pozavljali to rdečo zastavo, ki je prepojena tudi s krvjo njihovega naroda.

Ko je Petra mati to videila, je stopila pred zastavo in čakala.

Vedno več ljudi je prihajalo. Prihajali so od vseh strani mesta. Zelena bitja jih niso mogla zadržati. Ljudstvo je valovilo okrog rdeče zastave, ki je plapolala z okna, obsevana z lunino svetlico. In petero ljudstev je govorilo v petro jezikih:

— To je naša zastava. Kri našega sina jo je pordečila. Njiju bomo sledili.

In Petrova mati je zaklicala glasno v svojem jeziku:

— Naša zastava je to, bratje, pordečila je od krvi n a s i h sinov. Razumete besede, ki nam jih kličejo mrtvi? Strnjeni bodite, strnjeni proti skupnemu sovražniku. Strnjeno nastope in zmagali boste!

In vsi, nad katerimi je vira rdeča zastava, so razmeli besede žene-matre.

In samo to. Naenkrat so razumeli drug drugega, spoznali so, da so bratje. Spoznali so, da imajo samo enega sovražnika: Pošast in njegove sluge.

In postalo jim je jasno, da bodo močni, ako bodo strnjeni, močnejši od sovražnika, nepremagljivi.

Vso noč so se posvetovali. Vzhod je že oznanjal zarjed, ko se je vseh petero ljudstev-narodov odpravljalo vsak na svoj kraj.

Ko so zjutraj šli v mesto, je pred vsako skupino šel deček z rdečo zastavo. Pisane zastave

niso bili dočakani. Ljudstvo, ki je zravnalo, je bilo več nikjer.

Pobili so pošast in del njegovih hlapcev. Drugi so polni groze zbežali na majhnih čolničkih preko morja.

Nekdanji sužnji so sedaj postali gospodarji tovarni in otoka. Zgradili so veliko ladjo in se vrnili v svoje očetje.

Rdečo zastavo so vzel s seboj in razvili jo v vseh državah. In povsod, kjer je zavrhala, se je na novo zgordil čudež. Ljudje, ki so se zbirali pod njim, so se razumeli, čeravno so govorili v različnih jezikih. In nastajala je ogromna armada.

Pritisnite uho na zemljo. Slišali boste mogočno grmenje,

Treba bo še veliko duševnega boja, predno pride preobrat, Jon nog. To je korakajoča moč, ki bo napravil konec današnjeg časa.

— Nad njo pa vihira rdeča zastava. (KONEC.)

Premogarji se upirajo

V Kentuckyju, West Virginiji in tudi v Coloradu se je pojavi med premogarji duh uporništva proti suženjskim razmeram, v katere so uklenjeni.

Kompanije izrabljajo sedanj depresijo, da jim delavci garajo za plačo, ki ne znaša več kot do \$3 na dan, to pa jim potem večinoma vzame nazaj za "potrebščine", katere jim po najvišjih cenah daje njihova prodajalna.

V spopadih med premogarji in kompanijskimi birci v Kentuckyju je bilo več oseb ubitih. Mnogo premogarjev so aretrirali in jih zapori.

Rudarji v West Virginiji se skušajo izkopati iz brezdnja s pomocijo svoje unije, ker v U. M. W. pod Lewisom nimajo nobenega zaupanja. Prevečkrat jih je že pustila na cedilu. Unija premogarjev v West Virginiji ima, kakor zatrjuje vodstvo, že več tisoč članov. Vodstvo je nekaj lokalnih stavk in za izprte ter sestranske brezposelne delavce je podvzela pomozno akcijo.

Romanje k tipom

Nanticoke, Pa. — Romano iz kraja v kraj, da bi pobegnil pred slabimi razmerami. To romanje se razlikuje od ciganskega le v tem, da delavci potujejo vsak zase, vsak s svojimi skrbmi, medtem ko cigani gredu skupno in skupno nosijo brez.

Prebral si na boljše še nisem, neglede kako si prizadevam. Moj grad je še zmerom v oblikah. V tem kraju sem štiri in pol meseca. Vsega skupaj sem napravil 42 šihtov, ki so mi prinesli \$265 plače. Do \$200 je šlo v istem času za hrano in za vse drugo mi je ostalo \$65.

Tako tovorniški kakor druge kapitalizmu nasprotujejo državljane plasti reagirajo proti izkoriscanju, ki uničuje zdravje, in se bore za normalni delavnik. Delovni čas se omejuje; vedno bolj je oviran stremljenje kapitalistov po podaljšanju delovnika in po absolutni večvrednosti. (Kapital I., 13. poglavje, 3. c.) Intenzifikacija dela ali ustvarjanje relativne večvrednosti je eden najvažnejših neposrednih učinkov in eden najzačilnejših znakov razvitega kapitalizma. Razumevanje te nove faze je predpogoji za razumevanje Marxovega sistema. Tu poseže Marx popolnoma čez antikapitalistične kritike, ki so sledili Ricardu.

Kaj se zgodi, čim opazi kapitalist, da zadeva izstavljanje absolutne večvrednosti na ne-premagljive težko? Tedaj oprem

Hermynia zur Mühlen:

HLAPEC

PREVEL IV. VUK.

Bila je enkrat ubožna, majhna vas. Leta je v pustinji v podnožju visoke gore, odrezana od vsega sveta. Z visoke gore so jo obiskovali ledeni vetrovi in morili vse kar je rastlo v bližini. Tudi polja vaščanov so bila peščena in nerodovitna. Življenje in teji vasi je pomenilo naravnost gladovanje. Samo eno bogastvo je bilo: Drva; nenavadno mnogo drva. Ogromna stara drevesa so rastla visoko tja v goro. Na drugi strani vasi pa se je razprostiral brezkončen gozd. Vaščani so podirali drevesa in prodajali daleč na okrog in v daljnji svet lepa debela debla ter dobivali za nje, kar so za življenje potrebovali.

Vendar je bilo to zelo težko delo. V vročem poletju so možje podirali drevesa in male umirali od vročine. V ledeni zimi so vozili na saneh drva in debla ter zmrzvali. In tako je bilo, da so vsled pretrdega dela bili mrki in čemerni. V vsej vasi takoreč ni bilo slišati veselega smeha in prijazne besede.

Sredi velikega gozda je stala utica. V nji je živel mož s svojim sinom. Vaščani so se bali moža in ga smatrali za čarovnika. Zakaj utica je bila polna nenavadnega orodja in mož je delal dan in noč ter izgotavljal neko veliko reč, ki se je takoreč gibala sama, puhalo paro in pri tem glasno mrmrala. Otroci si niso upali blizu, pa tudi odrasli so se izogibali čarovnika, boječ se, da jim ne pričara kaj hudega.

Vendar so delali možu krivico. Zakaj čarovnik je bil dober, pameten mož, ki ga je beda njegovih soljudi in njih pretrdo delo bridko bolelo. Stremel je in razmišljal, kako jim odpomoči.

Videl je, koliko truda je bilo potrebno, da so raztagali debela debla s svojimi majhnimi žagami; viden je, kako so se mučili, kako dolgo so morali delati in premišljeval, kako jim pomagati. Trdna je bila njegova volja in sklep, da mora narediti stroj, ki bi imel moži za deset mož in ki bi bil tako ubogljiv, da bi mogel celo otrok upravljati z njim.

Celo vrsto let je delal čarovnik v svoji majhni utici. Star je že postal in laje so mu osvetili ko je delo dokončal. Z velikim zadosečenjem je gledal stroj, položil tresče roke v naročje in rekel sinu, naj pokliče vaščane.

Vaščani so prišli. Zakaj radovednost je bila večja od bojazni.

Ko so bili vsi zbrani, je čarovnik sin prikotali mogočen hrastov štor ter ga naravnal pred stroj. Čarovnik se je dotaknil nekega ročaja. Stroj je začel glasno mrmrati in puhati iz sebe oblake. Ogromna žaga je prijela hrastov štor, zganila se nekajkrat naprej in nazaj: ričč, račč, ričč, raačč... hrastov štor je bil prežagan, kakor da je nekakšna drobna vejica.

Možje so stali vsi osuplji. Sprva niso mogli spregovoriti besedice. Nato pa so navalili na čarovnika s celo plaho vprašanj.

— Ustvaril sem HLAPECA, je izjavil starec. HLAPECA, ki vam bo pomočnik pri delu. Ni prav, če mora človek tako trdo delati, da mu ne preostaja prav nič časa za dobro voljo. Ker pa bo HLAPEC v nekaj urah naredil toliko, za kar vi potrebujete celi dan, boste imeli čas, da se poigrate s svojimi otroci, se porazgovorite s svojimi ženami in ne boste več kakov nekaka živina, ki samo dela in dela.

In pokazal je vaščanom, kako je ravnat z veliko žago. Im bilo je tako priprosto, da je razumel celo desetleten mladenič.

Vaščani so od veselja vrskali. Niso imeli dovolj laskavih besed, da bi primerno pohvalili čarovnika. Čarovnik pa je dvignil roko svareče in govoril resno:

— Darujem vam HLAPECA. Vendar pazite, da ne postane iz HLAPECA GOSPOD. Zakaj bil bi neusmiljeni gospod, ki bo gojal življenje vaše in vaših otrok.

Vaščani so se smeiali in klicali:

— Norčevati se hočeš, kaj?! Kako naj postane mrtva reč iz železa in usnjega gospod nad živimi ljudmi?

Stari čarovnik jih je ogledoval ves v skrbih in govoril:

— Dokler bo ta HLAPEC LAST VAS VSEH, bo prav priden služabnik in bo delal za vas. Ce se pa zgodi, da postane LAST POSAMEZNIKA, se bo spremenil v strašnega GOSPODA. Zato mi obljubite, da bo HLAPEC vedno last VSEH vaščanov.

Obrnil se je k svojemu sinu:

— Ti boš hlapčev čuvan! Vsakemu ga boš dal, ki potrebuje njegovo pomoč. Dokler boš vršil to mojo zapoved vestno, te bo spremjal moj očetovski blagoslov. Zgodi se pa, da pada hlapec po svoji krvidi v roke enega človeka in postane njegova last, bodo prokleti ti in tvoji otroci in tvojih otroci!

Vaščani so obljubili staremu čarovniku, da ostane hlapec na večne čase last vseh vaščanov in da se ne bo nobeden drznil, da bi ga

obdržal za se. Na tihem so se pa starcu in njegovemu svarilu smejali.

Zupan je dejal:

— Slaboumen je že postal naš čarovnik. Misli, da so v žagi čarovne moči, ki jo lahko postavijo za našega gospoda. Stari bedak!

Tudi čarovnikov sin ni prav razumel svařičnih besed očetovih in se je z drugimi posmehoval starčku. Vendar so se vsi bali svoje misli povedati starčku. Zakaj bali so se, da bi ne odvzel svojega darila.

Dobri stari čarovnik je pa, kakor se je zdale, čakal samo tistega dne, da dokonča svoje delo. Nekaj dni potem, ko je daroval vaščanom služabnika, je umrl. Vendar preden je za vedno zapri oči, je ponovil svoje svarilo:

— ČUVAJTE SE, DA NE POSTANE IZ HLAPECA GOSPODAR!

Vaščanom so napočili veseli časi. Delo, za katero so preje potrebovali mnogo dni, je izvršil HLAPEC v nekaj urah. In ker se vaščanom ni trebalo več tako mučiti, ter so sedaj poznali tudi počitek, so postali veseljši in dobre volje. Po drugače tisti, žalostni vasi je zvenel vesel smeh in veselje šale. Ker ljudje tudi niso bili več tako izmučeni, so postali prijaznejši in ljubeznejši med seboj. Kmalu je zaslovela malta vasica v vsej okolici kot srečna vas. In mansido je prisel iz tujine in se ustavil tukaj. Zakaj tukaj je bilo lepše kakor kjerkoli na svetu.

Sin starega čarovnika je bil dober, pripravljen dečko. Upravljal je zvesto očetovo darilo in se veselil, ker je viden, kako se je preselilo v vas blagostanje in sreča.

Večkrat se je smejal, ko se je spomnil očetovega svarila. HLAPEC je pridno delal, sponhal in puhal, ubogal na vsak pritisk roke. Kako je pač mogel stari čarovnik misliti, da bi postala ta mrtva reč gospod?

Tako je preteklo več let.

Nekaj dne se je pojavil v vasi tujec. Bil je lepo in odlično oblečen. Preko rejenega trebuha mu je visela zlata veriga. V žepu je zvenkljal s cekini in mnogo govoril o lepotah velikega sveta.

Njegova bahavost je jezikla vaščane. Hoteli so mu dokazati, da tudi oni niso nikaki siromaci, nego da imajo nekaj, česar nima nične na svetu. Peljali so ga v veliko uto, katero so postavili svojemu HLAPCA. Pokazali so mu, kako je poslušen in kako lepo in hitro dela.

Tujec je strmel in gledal vaščane in HLAPCA z vedno večjimi očmi in odprtimi ustmi. Vendar ni znil besedice. Molče je sedel v kot in se zatopil v globoko razmišljanje.

Zvečer tistega dne je potkal na vrata čarovnikovega sina. In ku mu je ta odpril, je rekel, da noče kupiti HLAPCA.

— Ni mogoče, odgovoril hlapčev čuvan. — Očetu smo morali obljuditi, da ne damo HLAPCA v roke kakemu posamezniku.

Tujec je potegnil iz žepa polno pest zlata.

— Poglej, s tem lahko greš po svetu kamor hočeš. Velik gospod postaneš s tem. Lepe oblike si nakupi, zlato veržico pripneš.

Otožno je gledal čarovnik sin na zlato. Rad bi bil velik gospod, vendar bal se je prekomiti svoje obljube. Tujec mu je dolgo prigovarjal ali čuvan je bil vztrajen. Vedno mu je odgovarjal:

— Ne morem.

V mislih je prekinjal očetovo neumnost, ki ga je oropala velike sreče.

Drugi dan je sklical tujec vaščane v veliku uto. Dve pesti zlata je vrgel pred se in govoril:

— Prodajte mi HLAPCA!

— Ne smemo, so odgovorili vsi kakor eden. Ali nekateri so pohlepno škili na zlato in misili:

“Stari čarovnik je mrtev in ne more vedeti kaj mi delamo. Zakaj bi ne prodali hlapčev?”

— Poslušajte, je govoril tujec. — HLAPEC bo stal v vaši vasi in naprej delal. Van bo mnogo boljše kot vam je sedaj, zakaj dal vam bom delo in vsak teden boste dobivali svoje plačilo. Ne bo vam trebalo čakati, da bodo deske in drva odpeljana in prodana. Ves trud, vso skrb prevzamem jaz iz ljubezni do vas. Ne bodite neumni. Saj vendar vidite, kako dober človek sem in hočem samo vam dobro.

Vaščani župan se je popraskal za ušes in pogledal po vseh. Nato je stopil k tujcu. Tujec mu je pogledal globoko v oči in rekel:

— Vidim, odličen možak ste, ki mu blago stanje občine leži na srcu. Dovolite, da vam stisnem roko.

Krepko mu je stisnil roko. Županova roka pa je ostala stisnjena v pest, ko je tujec spustil. Zakaj čutil je v dlani lepe trde cevine.

Tujec je nadaljeval:

— Glejte, možje! Skromni, neizkušeni ljudje ste. Les ste vedno prodajali za enako ceno. Jaz pa znam spremeno prisiliti kupce, da bodo plačali za les mnogo več nego dosedaj, dvojno, morda celo trojno od dosedanjega. (Konec prihodnjic.)

obdržal za se. Na tihem so se pa starcu in njegovemu svarilu smejali.

Zupan je dejal:

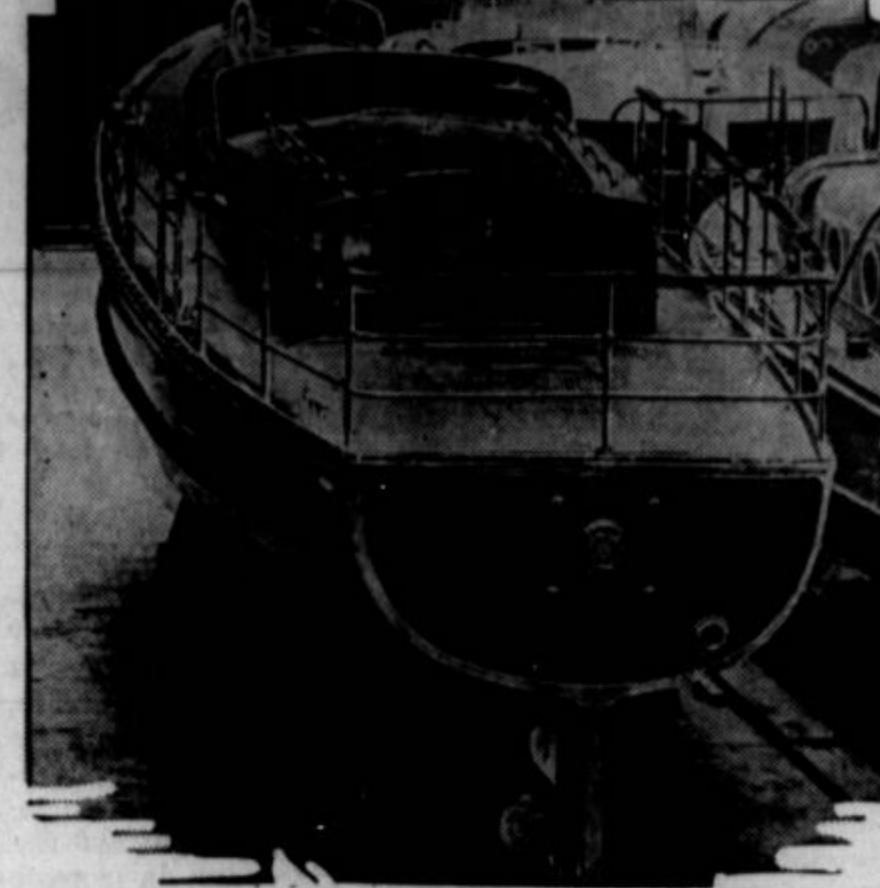
— Slaboumen je že postal naš čarovnik. Misli, da so v žagi čarovne moči, ki jo lahko postavijo za našega gospoda. Stari bedak!

Tudi čarovnikov sin ni prav razumel svařičnih besed očetovih in se je z drugimi posmehoval starčku. Vendar so se vsi bali svoje misli povedati starčku. Zakaj bali so se, da bi ne odvzel svojega darila.

Dobri stari čarovnik je pa, kakor se je zdale, čakal samo tistega dne, da dokonča svoje delo. Nekaj dni potem, ko je daroval vaščanom služabnika, je umrl. Vendar preden je za vedno zapri oči, je ponovil svoje svarilo:

— ČUVAJTE SE, DA NE POSTANE IZ HLAPECA GOSPODAR!

PREDSEDNIK DOBIL NOVO LADJO

Ladja "Mayflower", katero je vodrževala vlada Združenih držav predsednik, je bila pod Hooverjem oddana vojni mornarici, ker je baje povzročila preveč stroškov. Namesto to je vlada kupila Hooverjev nevadno, toda elegantly opremljeno ladjo, s katero se bo lahko vozil po reki Potomac in dalj.

Močno tega motornega čolna itejo pet oseb, medtem ko je imela Mayflower devet oficirjev in 141 moč drugega oseba.

Naša agitacija

Anton Vičič, potovalni zastopnik Proletarca, je agitacijo za list zaključil v Wisconsinu z izredno dobrim uspehom. Naj se na tem mestu zahvalimo vsem, ki so mu šli na roko.

Z agitacijsko turbo bo nadaljeval skozi celo poletje. Koncem tega tedna odpotuje za nekaj dni v Joliet in okolico, in potem v premogarske naselbine južnega Illinois ter v St. Louis, Mo. Sodruge in somišljencike v vseh naselbinah, katere obiskal, prosimo, da mu gredo na roke pri agitaciji. Kjerkoli mogoče, sklicite sestanke, na katerih bo nastopil;

posebno se to priporoča v kraju, koder socialistični klub že obstoji, da se delo in agitacijo sistematično organizira. V naselbinah, kjer že ni klubov, apeliramo na somišljencike, da jih ustanove. Časi so resni.

Nobenega odlašanja več! Na

delo in v borbo za naše delavške pravice!

Upravnštvo "Proletarca"

in tajništvo J. S. Z.

Pravil je, kako smo zdaj vse bolj upoštevani, imamo svojo dejelo, in njeni diplomatični zastopniki govore v našem jeziku; ni več kakor poprej, ko je bil v avstrijskih konzulatih nahrulili in ravnili z zavrnitvijo s svoj zdravniški urad na 22. junija.

Konzul Kolombatovič je sti tudi v "Am. Slovencu", je bil seveda navzoč in mu je tako udeležen Jeričev konzul!

"Vstanite!" Vstali so vsi, med njimi tudi V. Cainkar, le par

zadnjih od zavrnitve, da ne bi

zavrnili, da bi ne bi

<p

DEČEK, KI JE VESEL, DA
JE NEHAL MOLČATI

Jugoslovanska socialistična zveza

PRI DRUŽENA SOCIALISTIČNI STRANKI

Naslov: Jugoslav Federation, S. P.
3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Ekselutiva Socialistične Stranke:

Morris Hillquit, New York, N. Y., predsednik; Daniel W. Hoan, Wisconsin; James Onal, New York; Alfred Baker Lewis, Massachusetts; Lillith Wilson, Pennsylvania; Jasper McLevy, Connecticut; James H. Maurer, Pennsylvania; Meta Berger, Wisconsin; Jos. W. Sharts, Ohio. — Ekselutiva tajnik Clarence O. Senior.

Glavni urad: 2653 Washington Blvd., Chicago, Ill.

Tajništvo J. S. Z.:

Tajnik: Charles Pogorelec, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Ekselutiva J. S. Z.:

Frank Alesh, Peter Kokotovich, Geo Maslach, Filip Godina, Fred A. Vider, Joško Owen, Frank Zaitz.

Nadzorni Odbor J. S. Z.:

Sava Bojanovich, Donald J. Lotrich, Blaž Novak.

Prosvetni Odsek J. S. Z.:

Anton Garden, Ivan Molek, John Rak, Chas. Pogorelec, tajnik.

Nadzorni Odbor Slov. Sekcije J. S. Z.:

Frank Margolie, Angeline Zaitz, Frank Udovich.

"Proletarec"

glasilo in last slovenske sekcije JSZ.

UPRAVNI ODBOR PROLETARCA: John Olip, predsednik; Fred A. Vider, podpredsednik; Frank Alesh, tajnik; Donald J. Lotrich, blagajnik; Vinko Ločničar, Joško Owen, Anton Garden, nadzorni odbor. Urednik: Frank Zaitz. Upravnik: Chas. Pogorelec.

IMENIK KLUBOV:

ILLINOIS

Št. 1, CHICAGO.—Tajnik-blagajnik Peter Bernik, 3204 S. Karlov Ave. Organizator Frank Zaitz. Zapisnikar Vinko Ločničar. Zboruje vsaki četrti petek v mesecu ob 8. zvečer v dvorani SNPJ.

Št. 3, OGLESBY — Tajnik-blagajnik John Pohar, Box 63. Organizator John Hotko. Zapisnikarica Christina Nadvešnik. Seja vsako 3. ned. v mes. ob 7. zvečer, pri Fr. Dukšku.

Št. 4, LA SALLE, — Tajnik-blagajnik Peter Banich R. I. Organizator Math. Vogrich. Zapisnikar Joseph Novak.

Št. 20, CHICAGO. — Tajnik-blagajnik George Maslach, 837 Fullerton Ave., organizator Sava Bojanovich, zapis Geo Maslach. Zboruje zadnjo soboto v mes. zvečer v sliških poslovnih, 2250 Clybourn Ave.

Št. 45, WAUKEGAN. — Tajnik-blagajnica Anna Mahnich, 624 Helmholz Ave. Organizator Martin Judnich. Zapisnikar Rudolph Skala. Zboruje vsako tretjo nedeljo v mes. v Slov. nar. domu.

Št. 47, SPRINGFIELD. — Tajnik Joseph Ovca, 1841 S. 15th St. Organizator Anton Per; zapis. Julia Krmelj. Seje vsako 4. nedeljo v m. ob 3. pop. v Slov. nar. domu.

Št. 50, VIRDEN. — Tajnik-blagajnik Frank Ilersich, Box 681.

Št. 224, PULLMAN.—Tajnik P. Chrbovnik, 10138 Wentworth Ave., Chicago, Ill.

INDIANA

Št. 41, CLINTON.—Tajnik Ignac Spendal, Box 340. Organizator Partol Oblak, zapisnikar John Škof. Seje zadnjo nedeljo v mesecu M. Zalarju na Rockinghamu.

Št. 21, ARMA.—Tajnik-blagajnik Anton Sular, Box 27. Zapisnikar Martin Gorenc. Organizatorji: Arma, Anton Sular; Franklin, Louis Maršek; Breezy Hill, Math Uelpič; Gross, John Kustelj; Cockerill, Joseph Pillich. Redne seje se vrše vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Moose Hall, Arma.

MICHIGAN

Št. 114, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Peter Kisovec, 8995 Sherwood Ave. Organizator Peter Benedict. Zapisnikar Franjo Kuhovski. Seje vsako tretjo soboto v mesecu ob 8. zvečer na 116 W. 6 Mile Rd.

Št. 115, DETROIT.—Tajnik-blagajnik Fr. Cesen, 1,326 Woodingham Dr. Organizator Jos. Anžiček, Ant. Anžiček in Frank Klančnik ml. Zapisnikar Anton Steffler. Zboruje vsako prvo nedeljo določno v Slov. del. domu, 437 Artillery Ave.

OHIO

Št. 2, GLENCOE.—Tajnik Albin Kravanja, Box 66. Seje vsako tretjo nedeljo dopoldne pri tajnici.

Št. 9, POWER POINT. — Tajnik Jacob Bergant, R. D. 2, Box 19, Lisbon, O.

Št. 11, BRIDGEPORT. — Tajnik Jos. Snay, R. F. D. 1, Box 7, Zapisnikar Tony Kravanja. Organizatorji Frank Matko, Louis Gorenc in Frank Blatnik. Seje vsako 3. ned. v mes. društveni dvorani.

Št. 25, POWHATAN POINT. — Tajnik-blagajnik John Merzel, Box 344. Organizatorja Frank Šabec in John Krall. Zapisnikar John Kastrevic. Seje 1. ned. v mes. ob 10. dop.

Št. 27 CLEVELAND. — Tajnik-blagajnik Joseph A. Siskovich, 1099 E. 74th St. Organizator Louis Zorko. Zapisnikar August Komar. Seje vsako prvi petek ob 7:30 zvečer in vsako tretjo nedeljo ob 2:30 pop. v Slov. nar. domu.

Št. 28, NEWBURGH. — Tajnik-blagajnik Anton Zeleznik ml. 8818 St. Catherine Ave. Frank Škočaj organizator. Zapisnikar Joseph Lever. Seje prvo sredo v mes. v Slov. del. dvorani na Prince Ave., ob 7. zvečer.

Št. 49, COLLINWOOD.—Tajnik-blagajnik Louis Zgonik, 723 E. 160th St. Zapis. Vincent Zgonik. Organizator Frank Barbich. Seje vsako 1. ned. v mesecu v Slov. del. domu.

Št. 95, PINEY FORK. — Tajnik Victor Ometz, Box 246. Organizator John Crnjavich, zapisnikar Nace Žlembberger.

Št. 222, GIRARD. — Tajnik-blagajnik John Kosin, 1006 State Street, organizator. John Taneck.

Št. 69, HERMIN. — Tajnik Anton Zornik, Box 202.

Št. 118, CANONSBURG.—Tajnik-blagajnik Louis Bartol, Box 35. Strabane; organizatorji John Terčelj, in M. Tekavec. Zapisnikar John Koklich. Seje vsako 1. nedeljo v mes. ob 10. pop. v dvorani druš. SNPJ.

Št. 131, PITTSBURGH.—Tajnik-blagajnik John Ban, 241—57th Street. Organizator in zapisnikar John Ban. Zboruje vsako drugo nedeljo ob 4. pop. v Slov. domu.

Št. 175, MOON RUN. — Tajnik Jack Tomec, R. D. 10, Box 191, Crafton, Pa. Seje vsako drugo nedeljo v mes. ob 3. pop. v dvorani S. p. društva.

Št. 178, LATROBE. — Tajnika John Fradel, 1004 Alexandria St. Seje vsako drugo nedeljo v mes. ob 3. pop. v dvorani S. p. društva.

Št. 184 LAWRENCE. — Tajnik Louis Britz, Box 34.

WISCONSIN

Št. 37, MILWAUKEE. — Tajnik-blagajnik Frank Poličnik, 1238 S. 23rd St. Organizatorja L. Alpher in K. Podjavoršek. Zapisnikar Joseph Ule. Seje vsaki drugi četrtek v mesecu.

Št. 180 WEST ALLIS.—Tajnik-blagajnik Anton Demšar, 822—85th Ave. Zapisnikar John Zupan. Organizator Joseph Radel, st. Seje vsake druge nedelje v mesecu ob 9. dop. v Krajševi dvorani.

Št. 235, SHEBOYGAN.—Tajnik-blagajnik Chas. Chuck, 1310 So. 7th Street. Zapisnikar Anton Simenc. Organizator John Resnik. Seje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dop. v Fludernikovi dvorani.

WYOMING

Št. 15, SUBLET.—Tajnik in organizator John H. Krzisnik, Box 165; zapisnikar Fr. Krusich.

CLANIA AT LARGE

X. Y. Z. (2).

John Petrich, Youngstown, O. Frank Klun, Chilholm, Minn. Frank Kovach, Nanticoke, Pa. N. Y.

George Smrek, W. Aliquippa, Pa. Bartol Yerant, W. Aliquippa, Pa. Anton Blažič, Fontana, Calif. Ignac Groznik; za Moxham: Stefanija Zalar in Anton Ukmar; za Gabria City: Ilijia Bulalo. Seje vsako 3. nedeljo v mes. ob 2. pop. v Slov. izob. domu v Franklinu.

Št. 10, FOREST CITY.—Tajnika Jennie Zaitz, Box 924.

Št. 13, SYGAN.—Tajnik Frank Ursits, Jr., Box 546, Morgan, Pa. Blagajnik Lawrence Kavčič. Zapisnikar Frank Pustovrh. Organizatorji: za Sygan John Wirant, za Cuddy, John Jenko. Zboruje tretjo nedeljo v mesecu v dvorani dr. št. 6, SNPJ, ob 10. dop.

Št. 17, GRAYS LANDING.—Tajnik Tony Zupančič, box 861, Point Marion, Pa.

Št. 19, BURGETTSTOWN.—Tajnik Anton Jeram, Box 12.

Št. 30, CENTRAL CITY. — Tajnik-blagajnik Steve Koren, Box 543. Organizatorja Vene Malovec in Paul Lea. Zapisnikar Martin Zalar. Seje prvo nedeljo v mesecu pri M. Zalarju na Rockinghamu.

Št. 31, IMPERIAL. — Tajnik-blagajnik Frank Augustin, Box 303. Zapisnikar Alojzija Perper. Organizatorji: Frank Perper, Margaret Jamnik in John Godeša. Seje prvo nedeljo v mes. ob 2. pop. v Slov. domu.

Št. 32 WEST NEWTON. — Tajnik Jos. Jovan, R. F. D. 2, Box 108, Kankakee, Ill.

PIŠITE UPRAVNISTVU!

Ako je v vašem imenu in naslovu, ki je prilepljen na listu, pomota, ali če se kakša številka izgubi, ali če ste dobili slučajno kak tiskovno pokvarjen izvod, nam sporočite v pismu ali dopisnici, da pomota popravimo, oziroma, da vam pošljemo drugo številko lista. Naša želja je naročnikom ustrezzati. Od njih pa pričakujemo, da nam vse morebitne pomankljivosti glede lista sproti sporočete.

DRIVERS WE HATE TO MEET

Who Killed Capitalism?

When you consider the responsibilities devolving upon the capitalist class, it is simply astounding that their ghastly failure to fulfill them should attract so little attention.

The whole fabric of civilization, on its economic side, is under their control. It all depends upon them whether it works well or works ill. The question, "Is life worth living?" is answered by the manner in which the capitalist class conducts the material affairs of the world.

That there are millions of unemployed in the various countries of the earth, that poverty is the normal state of the vast majority of the human race, that hunger and wretchedness and ignorance are the daily portion of the multitude—that such is the terrible spectacle we see when we survey the panorama of the civilized nations, is directly attributable to the fact that the capitalist class are not discharging the duty which they owe mankind.

The complete paraphernalia of production is in their hands. Never let that be forgotten. They own the means of existence. The available land is theirs, with all the natural wealth that it contains. The wonderful machinery that supplements and multiplies the labor of men is theirs. The great factories and plants are theirs. The ships that make the whole world one are theirs. The intricate mechanism of finance is theirs, and all the power that is latent in it.

Such being the case, it is obvious that the capitalist class must keep the productive and financial processes functioning at their fullest capacity, in order to provide the people with everything essential to their material welfare, or be adjudged guilty of the gravest offense against the common good.

The labor movement cannot insist to much upon this aspect of the economic situation.

The capitalist class evades or seeks to conceal their responsibility for the state of things prevailing today in all countries. They speak as though they were bestowing a favor on men when they find employment, instead of which it is their bounden duty to do so, and their crime when they do not.

The unemployment afflicting mankind like a pestilential scourge must be charged against the capitalist class. They cannot escape by telling us it is due to this or that or the other cause. Every one of the causes they specify is under their control. Whether they cite the financial stringency, overproduction, underconsumption, or the rise in costs or the fall in prices, as the cause of the world depression, the blame is equally theirs.

Had they lived up to their obligations, the capitalist system might have been established so firmly as to be almost impregnable to attack. As it is, we see it breaking down beneath the assaults of the labor movement.

The incapacity of its protagonists is exposing it to a devastating fire of criticism.

We live in an age which will be noted in history as a crucial period of change. The industrial system is in process of disintegration.

It still maintains an imposing appearance. Only keen eyes can detect the symptoms of decay. Apparently it is strong enough to stand for a thousand years. All the ethical and cultural institutions of the 20th century appear to depend upon it, and derive their vital force from it.

But a searching examination discloses the true state of affairs. Capitalism is about to perish. It suffers from a complication of disorders for which it is impossible to prescribe a remedy. And the worst

We know well just what would happen if Socialism would take control of the world. But even now, if the present capitalist system remains in force, the individual employers, if intelligent and farsighted, could prolong their existence by applying proper remedies to the evil social conditions caused by the wholesale unemployment throughout the U. S. A. They should keep everybody employed!

We have overproduction of commodities, and a poor market for our goods. The best market is right at

home, and could be improved materially by employment of all workers. We all need better things than we can produce them and buy them, with our steady income. We all know that the machine is liberating workers from hard manual labor and also gradually shortening their working time. Interesting, if true. Yes; it could be true. Only the workers don't get the benefit of the improvements of machine. And because they are not getting shorter workdays and higher pay in accordance with the increased production of improved machinery, there follows the logical unemployment.

This is the basic reason. All other quibbling and sidestepping is of no avail. The economic doctors are rich in meaningless phraseology, promising "good times" and prosperity, which to them is a "fair" profit. They don't care about people being out of work for months. Instead they are looking for more markets around the globe. Let us revive our own home market by enabling the people throughout the nation to purchase what they need. Why should we try to sell elsewhere when we could consume at home a great deal more?

To readjust the ailing economic conditions and remedy unemployment at once and for all times, we advise the employers to try this:

Establish immediately a six-hour workday for everybody, five days per week and at least a two-week vacation once a year. This would at once take care of the six or seven millions of our unemployed, and thus remove the main cause that breeds so-called "bolshhevism".

It is reasonable to expect that the improvement of machinery will continue, producing commodities faster year after year and again threaten us with overproduction and the old evil—unemployment. In that case as soon as the first symptoms of "over-production" appear, the workday should be shortened again.

"It sounds good. But what about wages?" many may argue.

Wages should never be decreased.

WHAT'S WRONG?

There is an abundance of money in the country; the government's treasury notes, \$1,400,000,000, the New York city \$100,000,000 bond issue and the \$125,000,000 bond issue of two railroads offered in March were oversubscribed.

There is ample food in the country; wheat is stored in granaries and can be bought for half price; our farm board has decided to dump it on Europe, as they blamed Russia for doing.

There are over 6,000,000 people who cannot find work and are in danger of starvation, besides millions who have accepted wage reductions. The federal government refuses to admit any responsibility for their distress, President Hoover depending upon "rugged individualism" to pull them through. In his address to the Red Cross he said that "a voluntary deed by a man impressed with the sense of responsibility and brotherhood of man is infinitely more precious to our national ideals and national spirit than a thousand-fold poured from the treasury of the government under the compulsion of law."

The federal government as run by Republicans or Democrats, not being impressed with the brotherhood of man, believing rather that to him who hath shall be given, has permitted manipulation of industry that has resulted in the accumulation of wealth in the hands of a few.—The Arbitrator.

REVOLUTION IS COMING

Pst! Here comes the revolution. Soviet at Depaw, Methodist college at Greencastle, Ind. Alarming symptoms: Addresses by Sherwood Eddy, Kirby Page, Maurice Hindus and other red-handed upholders fresh from the Russian Bloodbath. Much more menacing and sinister—president of college, Oxman, wealthy, had been members of Sherwood Eddy's unofficial mission to Russia in 1926. In addition is accused of having joined American Civil Liberties Union, headed by Roger Baldwin, descendant of notorious band of reds that captured Plymouth Rock some years ago.

But hark, succor is at hand. The D. A. R. of Hoosierdom have already hurled themselves into the breech, whalebone stays and all. The American legion is aroused. Commander McNutt is hastening to the spot. Other nuts ditto. They shall not pass. Lafayette, we're here! Joan of Arc, we're it!

Oh, what a yellow striped, lily-livered bunch of scary cats we're getting to be. And to think that these are the descendants of Americans who sent a warship to Europe to bring Revolutionist Kossuth to our hospitable shores. Descent is right. It's Latin for come-down."—Oscar Ameringer.

Conscription in War Time

I was called to Washington to appear before the War Policies Commission of the Cabinet and Congress. This Commission was born in a hypocritical pretense of "conscribing wealth as well as man power in the next war." But the Commander of the American Legion soon gave that away by saying that he would restrict profits to 7 per cent! What the War Department is after is to get solid with business by giving reserve officers commissions to Key men in industry and making their mouths water with "model" contracts for war supplies.

Meanwhile the War Department, just to prove how insincere was Hoover's homily to Europe on disarmament, is thrilling the public with air maneuvers which only prove how complete and extensive is the destruction which can be rained from heavens to which men have raised up from times immemorial their hands for blessing! This air show to thinking men proves the necessity of alternatives to national war and revolutionary street barricades in the struggle for justice. What will barricades avail against these air men? More than ever Einstein's way of the refusal of young men to fight in national wars and Gandhi's methods of non-violent resistance become important to a race unwilling to face annihilation in large scale war.

Norman Thomas.

THE CLASSIC LANGUAGES

Yale university abolishes the requirement of the study of Latin and Greek by applicants for the degree of bachelor of arts. Princeton had already done so. This overthrows a custom of centuries. It does not mean that these "dead" languages will no longer be taught; it merely means that they will not be required. Students can elect them if they see fit. Whether they should do so or not depends on what their object is. Any student who wants to be a writer, and hopes to become a master of the use of the English language, will make a serious mistake if he fails to study Latin, as so much of English is derived from it. The Latin grammar holds up an electric light over the English grammar and makes it understandable to many who had not before been able to understand it.

—Milwaukee Leader.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J.
LOTRICH

"NORMAL" CONDITIONS IN WEST VIRGINIA

Memorial Day was observed by our comrades in a conference not so much to memorialize but to build. The session was attended by representatives from Sheboygan, Milwaukee, Waukegan and Chicago and lasted fully seven and a half hours. It was conducted by the Jugoslav Federation Educational Bureau. Two outstanding decisions were reached. One, to hold an outing and excursion on Sunday September 6, 1931, at Waukegan, Ill., where all of the progressive Jugoslavs would be invited with an all star program, and the other, to invite Comrade Anna P. Krasna for a lecture tour of the above mentioned cities including La Salle, Ill. Special reports were given by Comrades Zaitz, Bernik, Pogorelec, Garden and Lotrich and lively discussion ensued, especially on the reports on the proposed purchase of our headquarters and the question of the activities of the taxpayers remain? What Chicago needs is an honest socialist administration like that in Milwaukee and the problems of the taxpayers would be solved.

More on wage cutting. Some undeveloped young people have been clamoring for a continuation of this present capitalist system. Booby arguments denouncing reds, radicals and Socialists and boasting the "babbits" of this order have been printed. There were supposed to be no strikers and no wage reductions, thus why the present system is good. It affords every man an opportunity to show his wares. But what fallacy.

Strikes have spread throughout the mine districts of West Virginia and in many mills of the East and Atlantic Coast to check wage cutting. Won't somebody please send such discriminate individuals a few copies of the New Leader, Milwaukee Leader, The American Guardian etc.? Maybe these young undeveloped minds would open up and take in some of the hardships of our workers in this country. Maybe they could lead them into the coal fields of Ohio, Pennsylvania, West Virginia, Illinois, Kansas, Oklahoma etc. and show them first hand informations and scenes of what is so and what isn't. Do these young folks a favor somebody, please.

The next State Conference for Unemployment Insurance will be held this Sunday June 7 at the Labor Lyceum. It is interesting to note that our Slovenes and Jugoslavs have become active in the plan for unemployment insurance. Our folks in Springfield, Ill., have secured more signatures on petitions to the legislature urging the enactment of this law than any other Slovene locality. Many other groups have responded with contributions, resolutions and petitions.

"A couple of eggs," growled the customer.
"How ju want em?"
"Just like you are."

They Put on Their Own Talkie

"Extra! Extra! Extra!" shouted the Hollywood newsboys in the streets. Immediately 200,000 inhabitants rushed from their homes thinking they were wanted at the studios.

They are Unnecessary

Senator Edward P. Costigan of Colorado and former member of the United States tariff commission is authority for the statement that in 1929 the combined income of 504 persons equaled the gross income of 2,300,000 wheat and cotton farmers.

I don't know who the 504 nabobs are. I don't know what they are doing for a living. But this I know: if every one of these 504 men went to heaven or the other place tonight, and took all his stock, bonds, mortgages and cash with him there would not be a kernel of wheat, an ounce of cotton, a pound of iron, a pint of oil, less in this country on account of their sad departure. Nor would there be a train five seconds late, or a single machine idle for second because they left us in the cold.

Strong statement is it? Well, if you don't believe, just send those 504 stuffed Brahmins to the place I mentioned and I'll prove it.

Oh, but don't these people give work to millions? Sure, and so do fleas to dogs.—Oscar Ameringer.

To Push Trade Union Organization in South America

When the union was strong, the men worked only eight hours a day. Now they are often forced to stay in the mine for ten, eleven, twelve hours without extra payment. After work they go back to their little homes literally "coal-black" from head to foot with the dust.

Since the men are in debt to the company, it is very difficult for them to leave. Boys inherit their fathers' debts. Some villages can be approached only up the railroad track owned by the company. The miners, their wives and children are practically locked up in these isolated, bleak, bare villages. Company guards are always on hand to keep the miners in the camps, and strangers out, and the miners remember how hundreds of their fellows have been tortured and shot down in the past by these private gunmen. But they are determined to fight nonetheless for better lives for themselves and their families.

Occupational Cussing

Undertaker—Good grief!
Cook—Good gravy!
Preacher—Good Lord!
Gangster—Good night!
Irrigation Expert—Dam it!
Housewife—Darn it!
Executioner—Hang it!
Dairyman—Cheese it!
Sinner—I'll be damned!
Sugar Papa—I'll be blown!
Saxophonist Player—I'll be hornswaggled!

Convict—I'll be hanged.
Husband—I'll be blamed!
Doctor—Cut it out!
Small Boy—Dad blame it!
Violinist—Fiddlesticks!

Fisherman—Holy mackerel!
Fire Chief—Holy smoke!

Expatriate—Damnation!

Cornhusker—Shucks!

Farmer—Hey!

Gardener—Ho!

Teamster—Ha!

Prohibitionist—Dry up.

Bootlegger—Rotten!

Drunk—Hic!

Politician—Slush!

Editor—Damfino.

—TNT.

Middle age: A period when man's disposition to sin is overcome by stomach trouble.

Skin and All

Barber—Will you have anything on your face when I've finished, sir?
Victim—Well, it hardly seems likely.

IN AN UNCOMFORTABLE POSITION

MORE ENGLISH
ARTICLES ON PAGE 7.

OUR AIM:
EDUCATION,
ORGANIZATION,
CO-OPERATIVE,
COMMONWEALTH

Pensions for Old Spread

Old age pension is spreading. A law just passed the legislature of New Jersey providing that all dependent persons 70 or over receive a dollar a day, irrespective of whether they live with relatives or in public institutions.

Seventy-five per cent of the expenses are borne by the state, the balance by the counties, in order to insure the permanency of the pension fund, the state will create a reserve fund out of the proceeds of inheritance taxes. Agitation for old age pensions had been going on for years in New Jersey, as in many other states, but did not get anywhere until the timely death of one of New Jersey's multi-millionaires solved some of the financial difficulties involved.

The name of this good multi-millionaire is John T. Dorrance, in life president of Campbell's soup. Going to a better world, Mr. Dorrance failed to take some \$150,000,000 with him which his economy, frugality, and abstinence had earned him by supplying the domesticated housewives of this great republic with canned water containing certain percentages of pickled calories.

Contrary to all precedents, Mr. Dorrance did not leave a cent to charity, and thereby cheat the great commonwealth of New Jersey of much needed revenue with the result that New Jersey is now twenty millions richer than it was before the death of Mr. Dorrance. (Oh, death, where is thy sting?)

But, however that may be, with that twenty million dollars coming and a goodly supply of New Jersey millionaires bound in the opposite direction, the state felt it could provide for its aged needy from the leftovers of its dead greedy.

We embrace this opportunity of congratulating the lawmakers of New Jersey for the ingenious manner in which they have solved the vexing problem of where is the money to come from for these and other paternal frills. They have answered by taking it from dead men. Dead men, as we all know, tell no tales. Yet, not even to tax collectors. Also, they utter no wails when confronted with "Your money, or your life." Moreover, dead people are the only folks who have absolutely no use for monies, irrespective of their future domicile.

Of course there are still the heirs to think about. Losing twenty million dollars just like that, as happened to the mourning relatives of Mr. Dorrance, is nothing to be sneezed at, as many of my readers have no doubt experienced. But considering that Columbus discovered America for board and lodging, that the founding fathers founded the United States at their own expense, and the unknown heroes made the world safe for democracy for \$30 a month, these heirs really should be able to live down their chagrin with the remaining \$130,000,000 left by Mr. Dorrance. —Oscar Ameringer.

Hopeful Signs

The continuous business depression has not suppressed American labor entirely. Strikes develop here and there. Workers seem to be ready to disregard all danger and to rise against starvation wages. In fact, whenever there is a union in the field, willing to give labor a helping hand, there is a movement. The Southern coal region has lately been in a state of "disturbance." Organizing activity is developing in West Virginia. Kentucky is the scene of movement. The Rockefeller-dominated Colorado coal mines are in a state of turmoil. The Colorado Federation of Labor has secured a hearing before the State Industrial Commission on the matter of wage cutting. Allentown in Pennsylvania is the center of a textile workers' movement. In Philadelphia the American Federation of Full Fashioned Hosiery Workers has been conducting active organization work and effective strikes. —Advance.

Words—And More Words

Words, words, words, words!
If words would cure the depression, it would be on the high road to recovery.

The United States Chamber of Commerce, the International Chamber of Commerce, the president and his cabinet members, business leaders of all types and varieties, editors and others, have contributed an unending stream of words. Nearly all of them are vague. They add nothing to the sum total of knowledge, either as to the cause of the depression or its cure.

Some of these "great" men use arresting language, and you would expect them to get somewhere, but they disappoint you. It is marvelous how many words they can use without saying anything. The results are the same as if they had taken an unabridged dictionary and pronounced the words, from the beginning of the a's to the end of the z's, without taking the trouble to arrange them in sentences and paragraphs. In fact, they might as well save the expense by tossing a dictionary to the public and saying, "Them's my sentiments." —Milwaukee Leader.